



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 658/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Balalovou, Ružová dolina 10, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Cob 192/2015 z 24. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 144 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 192/2015 z 24. mája 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania v procesnom postavení žalovaného o zaplatenie sumy 114,91 € s príslušenstvom. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v uvedenej veci vedenej pod sp. zn. 10 Cb 127/2012 rozhodol rozsudkom z 5. septembra 2012 tak, že žalobe vyhovel. Na základe podaného odvolania sťažovateľa rozhodoval krajský súd, ktorý napadnutým uznesením odvolanie sťažovateľa odmietol ako oneskorene podané.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že okresný súd doručoval sťažovateľovi ako podnikateľovi v jeho veci všetky písomnosti na adresu – miesto podnikania uvedenú v Živnostenskom registri Slovenskej republiky (ďalej len živnostenský register), pričom z obsahu spisu bola známa aj ďalšia jeho adresa prevádzky. Sťažovateľ si v mieste podnikania písomnosti nepreberal, preto sa o tom, že konanie prebehlo, dozvedel, až keď mu bol doručený exekučný príkaz od exekútora, ktorý mu zablokoval všetok nehnuteľný majetok a tiež všetky účty v bankách. Sťažovateľ podal proti označenému rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, v ktorom uviedol vecné výhrady proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ako aj namietal, že súdu z obsahu spisu bola známa aj iná adresa jeho prevádzky. Bol toho názoru, že neboli splnené predpoklady na aplikáciu § 48 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), teda fikcie doručenia, keďže súdu bola známa aj iná adresa. Z uvedeného dôvodu zastával názor, že odvolanie podal včas. Sťažovateľ považuje závery uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu o oneskorenosti podania odvolania za arbitrárne, ústavne nekonformné a nezodpovedajúce skutkovým okolnostiam prípadu, z čoho vyvodzuje porušenie svojich označených práv napadnutým uznesením krajského súdu.

Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie v sťažnosti žiadal, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1/ Ústavy SR, čl. 48 ods. 2/ Ústavy SR a § 144 ods. 1/ Ústavy SR zaručených v čl. 6 ods. 1/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp.zn. 2Cob 192/2015 porušené bolo.

2. Ústavný súd SR napadnuté právoplatné rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2Cob 192/2015 zrušuje a vracia vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva Ústavný súd SR náhradu trov právneho zastúpenia ktoré je Krajský súd v Bratislava povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv.

Ústavný súd konštatuje, že petit sťažnosti vykazuje viaceré nedostatky. V prvom bode petitu sťažovateľ namieta porušenie svojich označených práv výlučne postupom krajského súdu, pričom v druhom bode petitu žiada zrušiť „*právoplatné rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2Cob 192/2015*“, ktoré dostatočne neidentifikoval dátumom ich vydania. Vzhľadom na skutočnosť, že k sťažnosti bola pripojená kópia jediného uznesenia vo veci sp. zn. 2 Cob 192/2015 a odôvodnenie sťažnosti smeruje len proti nemu, ústavný súd ustálil aj bez predchádzajúcej výzvy, že ide o napadnuté uznesenie, a zároveň ustálil, že sťažovateľ nenapáda len samotný postup krajského súdu v napadnutom konaní, ale aj jeho výsledok, teda napadnuté uznesenie.

Podstatou sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa s napadnutým uznesením krajského súdu ako súdu odvolacieho, ktorým krajský súd odvolanie odmietol. Sťažovateľ v ňom vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie čl. 144 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného

súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Sťažovateľ odôvodňoval porušenie svojich označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, pretože podľa jeho názoru odôvodnenie napadnutého uznesenia je arbitrárne, vecne nesprávne pre protiústavnú aplikáciu § 48 ods. 3 OSP, hoci podľa názoru sťažovateľa neboli splnené podmienky aplikácie dotknutého ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, v dôsledku čoho bolo jeho odvolanie nesprávne odmietnuté ako podané oneskorene

Ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že dôvodom odmietnutia odvolania bola skutočnosť, že krajský súd sa nestotožnil s názorom sťažovateľa, že neboli splnené podmienky aplikácie § 48 ods. 3 OSP v jeho veci, preto odvolanie podané sťažovateľom posúdil ako podané oneskorene, a z toho dôvodu odvolanie odmietol.

Ústavný súd opakovane judikoval, že pokiaľ preskúmanie postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05), je možné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

1. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že ho možno považovať za ústavne akceptovateľné. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu nemožno považovať za arbitrárne ani za svojvoľné alebo za nepreskúmateľné. Toto odôvodnenie poskytuje dostatočný základ pre jeho výrok. Úvahy krajského súdu sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce z namietaných skutočností uvedených v odvolaní a relevantných noriem procesného práva, ktorých účel a význam nepopierajú. Podľa názoru ústavného súdu rozhodujúcou skutkovou okolnosťou v danom prípade bola skutočnosť, že sťažovateľ zásielku doručovanú do

vlastných rúk na adresu jeho miesta podnikania neprevzal v odbernej lehote. Preto záver krajského súdu vyslovený v odôvodnení napadnutého uznesenia „*Ak si žalovaný zásielku v úložnej dobe nevyzdvihol, z ničoho nevyplýva povinnosť súdu doručovať zásielku na inú známu adresu, keďže pre naplnenie fikcie podľa § 48 ods. 3 O.s.p. nie je potrebné, aby sa v mieste podnikania aj zdržiaval*“, možno považovať za ústavne konformný výklad aplikovanej normy. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že predpokladom povinnosti súdu doručovať podnikateľovi písomnosti na inú súdu známu adresu je v zmysle § 48 ods. 3 OSP objektívna nemožnosť doručiť písomnosť podnikateľovi na adresu jeho miesta podnikania uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, za čo však nemožno považovať okolnosť, že adresát si neprevezme zásielku v odbernej lehote. Ústavný súd tak nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľa smerujúca proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z hľadiska posúdenia možného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia týchto práv. Z uvedeného dôvodu sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

2. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje nedostatočné pomenovanie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Článok 48 ods. 2 ústavy upravuje hneď niekoľko základných parciálnych práv účastníkov konania, preto sa štandardne vyžaduje, aby sťažovatelia označili základné právo nielen označením príslušného článku ústavy, ale aj ich slovným pomenovaním, čo sťažovateľ neurobil v petite svojej sťažnosti. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že ani z odôvodnenia sťažnosti nie je možné určiť, ktoré parciálne právo podľa označeného článku ústavy mal sťažovateľ na mysli.

Podľa ústavného súdu má nedostatok odôvodnenia sťažnosti v tejto jej časti v spojení s jeho neurčitým petitom významné procesné dôsledky. Samotný subjektívny názor sťažovateľa o porušení jeho neidentifikovaného základného práva podľa ústavy v spojení

s nedostatočným odôvodnením sťažnosti v tejto jej časti spôsobuje taký rozsah nedostatkov zákonných náležitostí sťažnosti v tejto časti, ktoré ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Pretože sťažnosť v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a síce jednoznačné odôvodnenie ako východiskový rámec sťažnosti obsahovo korešpondujúce s určitým návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa jeho sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

3. Sťažovateľ sa domáhal aj vyslovenia porušenia čl. 144 ods. 1 ústavy. Ústavný súd konštatuje, že predmetný článok ústavy neobsahuje žiadne základné právo, ktorého porušenie by bolo možné vysloviť v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

V nadväznosti na odmietnutie sťažnosti ústavný súd už o ďalších požiadavkách sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2016